

Halštatski gomili v Vidmarjevem gozdu pri Dobovem

Anja DULAR

Izvleček

V prispevku je objavljeno gradivo iz dveh halštatskih gomil, ki ju je leta 1896 raziskal Jernej Pečnik. To je najbolj zahodno ležeča nekropola, ki pripada šmarješkemu kompleksu s centrom na Vinjem Vrhu. Material hrani Naravoslovni muzej na Dunaju.

Vinji Vrh nad Belo Cerkvijo je bil skupaj s svojo okolico eno izmed velikih poselitvenih središč v starejši železni dobi na Dolenjskem. Nekropole, kjer so pokopavali prebivalce centralne naselbine in manjših okoliških zaselkov, ležijo na obsežnem območju od Dobruške vasi na vzhodu, Vinice pri Šmarjeti na severu in Otočca na zahodu, na jugu pa jih omejuje struga reke Krke. Gradivo tega kompleksa je bilo predstavljeno že v dveh monografijah, ki sta ju napisali Vida Stare (1973) in Anja Dular (1991). Prva je obdelala material, ki je danes v Narodnem muzeju Slovenije, druga pa gradivo, ki ga hranijo v Naravoslovnem muzeju na Dunaju. V drugi objavi je bila podana tudi zgodovina raziskav in topografija celotnega kompleksa. Kjer je bilo le mogoče, smo podatke o izkopavanjih primerjali s topografskimi izsledki in gradivom, ki je danes v muzejih. S širšega območja s centrom na Vinjem Vrhu so ostale neobjavljene le še najdbe iz najzahodnejše ležeče nekropole - to je Dobovega.

V listnatem gozdu jugovzhodno od vasi Dobovo ležita nad cesto, ki vodi iz vasi proti Gorenjemu Kronovemu, dve gomili. Premer prve je 14 m, ohranjena višina pa 2 m, druga meri v premeru 16 m in je nekoliko višja, in sicer od 2 do 3 m. Obe imata v sredini velik vkop (*sl. 1, 2*).

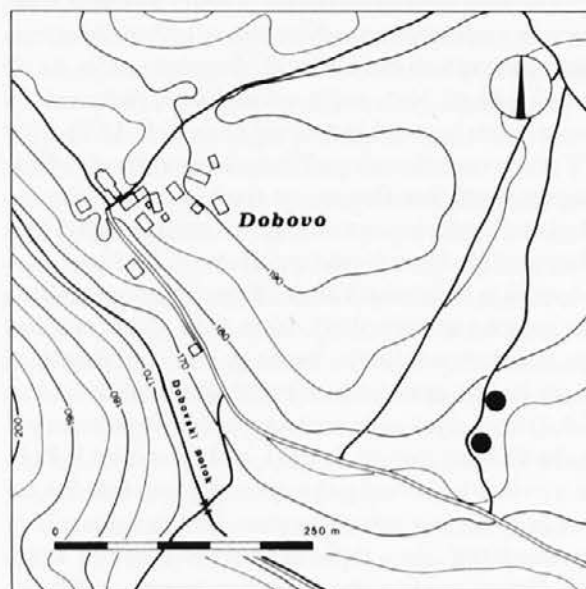
Gomili za vasjo Dobovo je jeseni 1896 prekopal Jernej Pečnik in novembra tega leta poslal najdbe

Abstract

The article presents the material from two Hallstatt tumuli that were investigated by Jernej Pečnik in 1896. This is the most western lying necropolis, with its centre at Vinji Vrh, that appertains to the Šmarjeta complex. The material is preserved in the Naturhistorisches Museum in Vienna.

s seznami na Dunaj (Pečnikovo pismo Szombathyju z dne 12. 11. 1896), kjer so danes v Naravoslovnem muzeju (inv. št. 86550-86566).

Pečnikovo pismo o gomilah v Vidmarjevem gozdu je v delu *Prazgodovina Šmarjete* delno povzela Vida Stare, njena interpretacija tega pomembnega vi- ra pa je žal nedosledna (Stare, V. 1973, 15). Peč-

Sl. 1: Vidmarjev gozd pri Dobovem. Lega gomil.
Abb. 1: Vidmarjev gozd bei Dobovo. Lage der Grabhügel.

Sl. 2: Vidmarjev gozd pri Dobovem. Pogled z juga na gomile 2.

Abb.2: Vidmarjev gozd bei Dobovo. Grabhügel 2 von Süden.

nik v njem namreč ne poroča le o grobu z bronastim kotličkom, kot piše Staretova, ampak podaja natančen seznam vseh pridatkov iz grobov 1. in 2. gomile.

Nadaljnji zapleti pri objavi materiala iz Vidmarjevega gozda so nastali zaradi imena vasi Dobovo, ki ga je Mitja Guštin napak povezal z zasavskim krajem Dobova pri Brežicah. Tako v objavi te obsežne žarnogrobiščne nekropole, ki je izšla sicer pod Staretovim imenom, piše, da so prve arheološke najdbe iz Dobove znane že s konca prejšnjega stoletja, ko so na posestvu Franca Vidmarja prekopali eno ali več gomil. Zapiski o tem izkopavanju so mu neznani, domneva celo, da so neohranjeni. Material je v dunajskem Naravoslovnem muzeju videl in narisal (Stare, F. 1975, 13). V razstavnem katalogu Posavskega muzeja *Arheološka preteklost Dobove* je Guštin nato še nadaljeval s svojo interpretacijo. Gomili je lociral na ledino "Na Gomilicah" pri Dobovi, kjer so v petdesetih in šestdesetih letih izkopali žarnogrobiščno in antično nekropolo (Guštin 1981, 3). Morda ga je zavedelo naključje, ker se je ena izmed nekdanjih lastnic opuščeni njiv ob cesti Dobova - Velik Obrež, kjer se je širilo grobišče, prav tako pisala Vidmar (Stare, F. 1951, 61). Material iz Pečnikovih izkopavanj pa je uporabil tudi kot dokaz, da se je na tem območju poselitev nadaljevala iz pozne bronaste v halštatsko dobo (Guštin 1981, 6). Omenimo še risbe štirih predmetov, ki jih objavlja v katalogu (ib., sl. 5). Rekonstrukcija ciborija je sicer verjetna, vendar pa je ohranjenih pre-

malo fragmentov, da bi lahko posodo narisali kot celo, bronasto situlo pa smo rekonstruirali drugače.

Pečnik je o svojih izkopavanjih v Dobovem poročal dvema dunajskima ustanovama, in sicer Naravoslovnemu muzeju (cfr. Pečnikovo pismo Szombathlyu z dne 12. 11. 1896) in Centralni komisiji (cfr. Arhiv Slovenije, Centralna komisija, Kranjske najdbe, karton 59, Konservatoren, ad 1774/1896). Seznama nista popolnoma identična, več razhajanj je pri besednem vrstnem redu. Kot osnovo smo uporabili tistega, ki je bil poslan Naravoslovnemu muzeju skupaj z najdbami. Pri drugem grobu iz druge gomile pa smo dodali besedo "Brand", ki je zapisana le v poročilu Centralni komisiji, ker dopolnjuje izkopavalčev zapis.

Pečnikovi opisi izkopavanj in najdb:

Im Walde des Besitzers Franz Vidmar von Dobovo Pfarre St. Peter, b. Rudolfswerth

Hügel Nro. 1.

Der Hügel war 15 Metter lang und 15 Metter breit, 4 Metter hoch, dort waren alle Brandgräber, die Asche in die Erde geworfen, und drauf die Gefässe gelegt.

Grab 1. 3 Metter tief, nur 2 Tongefässe auf der Brandasche gelegte,

Grab 2. 3.50 m tief, nur 2 Tongefässe auf dem Brande gelegte, und 1 kleine Schale,

Grab 3. 2 Metter tief, auf den Brand gelegte 1 Bronzekessel, drin in Kessel 1 Tonschale, dabei 1 Armband,

Grab 4. 3 Metter tief, auf den Brand gelegte 2 Tongefässe und 1 Lanze,

Hügel Nro. 2.

Der Hügel war 16 Metter lang und breit 4 Metter hoch, wieder in gräber die Brand asche geworfen, und beigaben drauf gelegt,

Grab 1. nur 1 Metter tief, Brandasche, und drauf 1 rothe Tongefäss geworfen,

Grab 2. 3 Metter tief Brand in die Erde gelegt, und drauf 2 Tongefässe und 1 Lanze,

Grab 3. 3.50 m tief, Brand in die Erde geworfen, und drauf 3 Tongefässe und 1 Lanze.

Današnje stanje najdb je v nekaj primerih nekoliko drugačno, kot poroča izkopavalec. Tako manjka v drugem grobu prve gomile ena posoda, v tretjem grobu druge gomile pa je ena preveč. Verjetno sta ta dva predmeta zamešana, a nismo mogli identificirati, katero posodo bi bilo treba premestiti. V grobnih celotah manjkajo tudi tri sulične osti, ena je sicer ohranjena (t. 1: 5), a ob njej ni oznake, iz katerega groba je.

Opis najdb

Gomila 1

Grob 1 (t. 1: 1,2)

1. Lonc z ного iz črno žgane glin, okrašen z vrezi in štirimi plastičnimi nalepkami, inv. št. 86550 (t. 1: 1).

2. Latvica iz svetlorjave glin, okrašena s tremi plastičnimi nalepkami - nalepke so narejene kot dvojne bradavice, inv. št. 86551 (t. 1: 2).

Inventar se ujema s Pečnikovim opisom.

Grob 2 (t. 1: 3,4)

1. Grobo izdelana posodica iz svetlorjave glin, inv. št. 86553 (t. 1: 4).

2. Fragmentirana latvica iz svetlorjave glin, inv. št. 86552 (t. 1: 3).

V grobu manjka ena posoda.

Grob 3 (t. 1: 6-8)

1. Fragmentirana bronasta situla. Ohranjeno je ustje, ki je ojačano s svinčeno žico, ročaj, ena cela in fragment druge ataše, deli oboda in dna, inv. št. 86555 (t. 1: 6).

2. Poškodovana bronasta zapetnica, na koncih je delno še ohranjen vozlast okras, inv. št. 86556 (t. 1: 8).

3. Skleda iz rjave glin, okrašena s tremi gubami, inv. št. 86554 (t. 1: 7).

Inventar se sklada s Pečnikovim opisom.

Grob 4 (t. 2: 1,2)

1. Fragmentiran ciborij iz črno žgane glin, okrašen s snopi iz po treh reber in s plastičnimi nalepkami, inv. št. 86558 (t. 2: 1).

2. Buča iz sive glin, inv. št. 86557 (t. 2: 2).

V grobu manjka sulična ost.

Gomila 2

Grob 1 (t. 2: 3)

1. Fragmentiran ciborij iz reoksidacijsko žgane glin, rdeče je pobarvan, pod ustjem ima črn pas, noga je okrašena z rebri, inv. št. 86559 (t. 2: 3).

Inventar se ujema s Pečnikovim opisom.

Grob 2 (t. 2: 4,5)

1. Fragmenti ciborija iz sivorjave glin, okrašenega s po tremi plastičnimi nalepkami, ohranjeno je ustje, rame in fragment noge, inv. št. 86560 (t. 2: 4).

2. Fragmenti skleda z ного iz sivo rjave glin, okrašene z vrezi, inv. št. 86561 (t. 2: 5).

V grobu manjka sulična ost.

Grob 3 (t. 2: 6-9)

1. Ciborij iz sivorjave glin, okrašen s plastičnimi nalepkami, ki so na treh mestih na obodu, inv. št. 86562 (t. 2: 9).

2. Skleda na nogi iz sive glin, okrašena s plastičnimi nalepkami, noga ni ohranjena, le del nastavka zanjo, inv. št. 86563 (t. 2: 6).

3. Latvica iz sive glin, inv. št. 86565 (t. 2: 7).

4. Fragmentirana latvica iz sive glin, inv. št. 86564 (t. 2: 8).

Ena izmed posod ni bila v prvotnem inventarju groba, a nismo mogli ugotoviti, katero bi bilo potrebno izločiti. V grobu manjka sulica.

Brez grobne celote:

1. Fragmentirana železna sulica, inv. št. 86566 (t. 1: 5).

Grobovi iz dobovskih gomil so bili po Pečnikovem opisu žgani. Sežiganje mrtvih v halštatskem obdobju na Dolenjskem po fazi Podzemelj ni bilo več običajno. Doslej je bilo znanih le nekaj izjem, pa še to so bili praviloma najstarejši grobovi v gomilah (Gabrovec 1987, 88). Tako si lahko razlagamo dobovski gomili na dva načina. Morda je izkopavalec najdbe slabo opisal in so bili to v resnici skeletni grobovi, kosti umrlega pa niso ohranjene, kar je na Dolenjskem pogosto. V prid tej teoriji govori dejstvo, da naj bi bil pepel umrlih stresen na zemljo in ne shranjen v urnah. V grobovih tudi ni kompletov zapetnic, ogrlic, nanožnic, torej delov noše, na podlagi katerih se da ugotoviti nekdanji položaj skeleta. Vendar je ta razlaga malo verjetna, saj je gomili preiskoval Jernej Pečnik, mož, ki je izkopal velik del kranjskega prazgodovinskega gradiva iz grobišč, s katerim se danes ponašata Narodni muzej Slovenije in Naravoslovni muzej na Dunaju (Dular, J. 1996). Leta 1896 je imel že bogate izkušnje, ki si jih je pridobil na dolenskih in posavskih grobiščih. Tako moramo verjeti njegovemu opisu, da je bilo vseh sedem dobovskih grobov žganih.

Podrobni podatki o načinu pokopavanja v gomilah pod Vinjim Vrhom, ki jih najdemo v zapiskih Josepha Szombathyja, Franza Schulza in Jerneja Pečnika (cfr. Dular, A. 1991), kažejo, da sežiganje mrtvih tu ni bilo izjema. Tako omenjajo žganino oz. žgan grob v gomilah Ivanec III/1879, IV/1879, 13/1883, 15/1883, I/1896, 2/1896, 3/1896, 4/1896, 3/1899, 5/1901; Gradenjska hosta V/1896, 1/1896, 1/1901, 2/1901, 3/1901; Mlade vine 3/1879, 6/1879, 8/1879, V/1879, 1/1880, 3/1881; Čevnice pri Žalovičah I/1897. V štirih tumulusih se izrecno navaja biritualnost - Ivanec I/1896 in 3/1899, Gradenjska hosta 3/1901 in Čevnice I/1897. Po načinu pokopa je dobovskima tumulusoma najbolj soroden tisti, ki ga je Pečnik leta 1896 raziskal v Gradenjski hosti (ib., str. 35 in t. 15-17), saj so bili v njem štirje žgani grobovi. Zanimiv je tudi po inventarju, saj grobovi ne pripadajo le starejšemu halštatskemu obdobju. Vsaj pri tem tumulusu pa sta možni dve interpretaciji načina pokopa. V sežiganju lahko vidimo prežitke žarnogrobišnega obdobja ali pa kulturni vpliv italškega prostora, kjer je bila kremacija takrat pravilo. V prid drugi teoriji govori tudi dejstvo, da sta v najbogatejšem grobu apulska keramika in fibula, ki ima številne paralele v Italiji.

O načinu pokopa na drugih dolenskih grobiščih je bilo sicer že precej napisnega. Vendar naj tu kljub vsemu naštejemo nekaj posameznih žganih grobov, ki so nam jih opisali izkopavalci. Vse arhivsko gradivo o grobiščih še ni obdelano, tako

da se bom omejila le na poročila, ki so bila objavljena skupaj z najdbami, ki so danes v Narodnem muzeju na Dunaju. Na Brezju pri Trebelnem je bil najden v gomili 14 en žgan grob in dva skeletna (Dular, J. 1990). Najstarejša v kontekstu gomile 48 v Stični sta pokopa št. 100 in 101 (Gabrovec 1974). Na grobiščih pri Dobrnju, ki jih je Jernej Pečnik izkopaval leta 1897 in 1898, so žgani grobovi št. 11 v Gomili 12, 18 v gomili 14, 6 v gomili 16 in 27 v gomili 19 (Parzinger 1988-1989). Med belokranjskimi grobišči najbolj poznamo gomile v okolici Podzemlja. Med 267 grobovi, ki jih je raziskal Joseph Szombathy v letih 1887, 1888 in 1891, je le 18 žganih (Barth 1969). Tudi tumulus, ki ga je Jernej Pečnik prekopal v Velikem Nerajcu pri Dragatušu, kjer je bil najden med šestdesetimi le en žgan grob iz najstarejše faze (Spitzer 1973), ima podobno strukturo. Drugačno sliko pa nam kaže velika rodovna gomila na Hribu v Metliki. Iz preliminarnih poročil lahko povzamemo, da je bilo v njej odkritih 90 grobov, po mnenju D. Breščaka in B. Križa, ki sta jo raziskala, jih je bilo poleg tega še 20 do 30 uničenih. Večina pokopov je bila žganih. Kremiranje je omejeno na stopnje Podzemelj 1 in 2 ter Stična 1, v mlajšem času pa so prešli na skeletni pokop (Breščak, Križ 1988; Križ 1990).

V dobovskih grobovih omenjajo tri sulične osti, ohranjena je le ena, zanjo pa ne vemo, del katere celote je bila nekoč. Tako lahko po današnjem stanju govorimo o kovinskih najdbah le pri tretjem grobu prve gomile. Bronasta situla (*t. 1: 6*) je sicer slabo ohranjena, vendar jo lahko uvrstimo med situle z oblim ramenom, dnom s pregibom in z žičnatim ušesom, če uporabimo terminologijo, ki jo je predlagala Biba Teržan ob opisu najdb z Mosta na Soči, kjer je bilo najdenih največ takih vedric v Sloveniji (Teržan 1985). V isti tip sodi tudi več kosov najdenih na bližnjih dolenskih najdiščih. Naj naštejemo le nekatera: Novo mesto - grob s trinožnikom (Gabrovec 1968), Dolenske Toplice - grob 34 iz gomile V (Teržan 1976, 387, t. 37), Magdalenska gora, Vače (Stare 1955, 116 ss). Čas uporabe takih posod je precej dolg. Upoštevajmo le najdbi iz novomeškega groba, ki pripada horizontu Stična - Novo mesto in iz Tolplic, ki je iz negovskega horizonta. Prav tako mlademu halštatu oz. stopnji Sve-ta Lucija II pripadajo sorodne najdbe s tega primorskega najdišča (Teržan, Trampuž 1973). Kovinske posode obravnavanega tipa z avstrijskih najdišč tudi niso ozko časovno omejene, saj sodijo v obdobje od Ha C do Ha D3 (Prüssing 1991, 61 ss).

Kronološko mesto dobovskih grobov moremo torej opredeliti predvsem s keramičnimi najdbami. Skleda iz tretjega groba prve gomile pripada tipu 5 po J. Dularju (*t. 1: 7*). Take sklede, za katere je značilen ornament gubanja, so bile najdene v številnih dolenskih najdiščih v kačastem, sledečem certoškem in redkeje v negovskem horizontu (Dular, J. 1982, 71 s). Glede na to, da je bila najdena v situli, bi lahko predpostavljali, da je imela posebno uporabno funkcijo, vendar je to glede na slabo izdelavo - je namreč asimetrična in slabo žgana, manj verjetno.

Lonec z nogo iz prvega groba prve gomile (*t. 1: 1*) pripada tipu 1, ki je bil v rabi od stopnje Podzemelj 2 do Stična 1-2 (*ib.*, 41 s). Ciborij tipa 5 (*t. 2: 1*), ki je bil najden v četrtem grobu te gomile nima znanih kronološko opredeljenih grobnih celot. Bučo iz tega groba (*t. 2: 2*) lahko uvrstimo v tip 1, za katerega je značilen ozek vrat. Slednje niso vezane le na eno kronološko fazo, saj so najstarejše iz faze Stična 2, največ jih je iz kačastega in certoškega horizonta, posamezni primerki pa so še v negovskem (*ib.*, 39 s). Ciborij tipa 10, ki je bil najden v prvem grobu druge gomile (*t. 2: 3*), se začne pojavljati konec kačastega horizonta; najpogostejši je v certoškem, nekaj kosov pa je še iz negovskega obdobja (*ib.*, 51 s). Od najmlajših se naš kos loči po izdelavi, tako lahko predpostavljamo, da je iz časa, ko je bila njihova uporaba največja, torej iz kačastega oz. certoškega horizonta. V drugem grobu druge gomile je najden ciborij tipa 1 (*t. 2: 4*), ki se sicer pojavi že v obdobju Stična 1-2, a je v rabi do certoške stopnje (*ib.*, 44 s). Med vsemi kosi, ki so bili opredeljeni v ta tip, sta dobovskima najbolj sorodna kosa najdena v grobovih 5 in 6 v prvi Špillerjevi gomili pod Libno (Guštin 1976, t. 7,8). Ta dva grobova sta iz stopnje Stična 2, tako lahko verjetno istemu časovnemu obdobju pripišemo tudi dobovska kosa. V prvem grobu druge gomile je bila najdena tudi skleda z nogo tipa 1 (*t. 2: 5*), ki je značilna za mladohalštatsko obdobje (*ib.*, 72 s). V tretjem grobu iz druge gomile, je skleda na nogi istega tipa (*t. 2: 6*) ter ciborij tipa 6 (*t. 2: 9*), ki je v rabi predvsem v stopnji Stična 2, posamezni kosi pa še v kačastem horizontu (*ib.*, 48).

Tako lahko v okviru posameznih gomil ugotovimo naslednji vrstni red pokopov. V gomili 1 sta grob 1 in 4 starejša, saj pripadata starejšemu halštatskemu obdobju, tretji pa je mlajši. V gomili 2 pa je težko ugotoviti, kateri grob je najstarejši, saj vse lahko uvrstimo le okvirno v mladohalštatsko obdobje.

Le na podlagi stratigrafskih podatkov o legi grobov ni mogoče delati zaključkov o njihovem kro-

nološkem redosledu, ker ne poznamo načrtov gomil, v dobovskem primeru pa dopolnjujejo sliko, ki smo jo dobili na podlagi analize grobnih pridatkov. Če pregledamo Pečnikove navedbe globin, lahko ugotovimo, da te potrjujejo našo razvrsti-

tev pokopov v gomili 1, v gomili 2 pa lahko predpostavljamo, da je bil verjetno prvi grob v njej najmlajši.

Gradivo iz dobovskih gomil je sicer skromno, vendar dopolnjuje sliko Dolenjske v halštatskem času.

- BARTH, F. E. 1969, *Die hallstattzeitlichen Grabhügel im Bereiche des Kutscher bei Podsemel*. - *Antiquitas* 3, 5.
- BREŠČAK, D. in B. KRIŽ 1988, Metlika, Hrib. - *Var. spom.* 30, 216 ss.
- DULAR, A. 1991, *Prazgodovinska grobišča v okolici Vinjega vrha nad Belo cerkvijo*. - Kat. in monogr. 26.
- DULAR, J. 1982, *Halštatska keramika v Sloveniji*. - Dela 1. razr. SAZU 23.
- DULAR, J. 1990, Železnodobno naselje in grobišče v Brezjah pri Trebelnem. - *Arh. vest.* 41, 543 ss.
- DULAR, J. 1996, Starinoslovec Jernej Pečnik. - V: *Naši kraji in ljudje: Dobropoljsko-Struški zbornik 1996*, 226 ss, Dobropolje.
- GABROVEC, S. 1968, Grob s trinožnikom iz Novega mesta. - *Arh. vest.* 19, 157 ss.
- GABROVEC, S. 1974, Die Ausgrabungen in Stična und ihre Bedeutung für die sudostalpine Hallstattkultur. - V: *Symposium zu Problemen der jüngeren Hallstattzeit in Mitteleuropa*, 163 ss, Bratislava.
- GABROVEC, S. 1987, Dolenjska grupa. - V: *Praist. jug. zem.* 5, 29 ss.
- GUŠTIN, M. 1976, *Libna*. - Posavski muzej Brežice 3.
- GUŠTIN, M. 1981, *Arheološka preteklost Dobove*. - Vodič k razstavi 6, Brežice.
- KRIŽ, B. 1990, Metlika. - V: *Arheološka najdišča Dolenjske*, 45 ss, Novo mesto.
- PARZINGER, H. 1988-1989, Hallstattzeitliche Grabhügel bei Dobrič. - *Arh. vest.* 39-40, 529 ss.
- PRÜSSING, G. 1991, *Die Bronzegefäße in Österreich*. - *Prähistorische Bronzefunde* II, 5.
- SPITZER, G. 1973, Ein hallstattzeitlicher Tumulus von Dragatuš. - *Arh. vest.* 24, 780 ss.
- STARE, F. 1951, Ilirsko grobišče pri Dobovi. - *Arh. vest.* 2, 61 ss.
- STARE, F. 1955, Prazgodovinske kovinske posode iz Slovenije. - *Zbornik Filozofske fakultete* 2, 103 ss.
- STARE, F. 1975, *Dobova*. - Pos. muz. Brež. 2.
- STARE, V. 1973, *Prazgodovina Šmarjete*. - Kat. in monogr. 10.
- TERŽAN, B. in N. TRAMPUŽ 1973, Prispevek h kronologiji svetolucijske skupine. - *Arh. vest.* 24, 416 ss.
- TERŽAN, B. 1976, Certoška fibula. - *Arh. vest.* 27, 317 ss.
- TERŽAN, B. 1985, Uvod v katalog. - V: B. Teržan, F. Lo Schiavo, N. Trampuž-Orel, *Most na Soči II*. - Kat. in monogr. 23, 13 ss.

Zwei Hallstattgrabhügel im Vidmar-Wald bei Dobovo

Zusammenfassung

Vinji Vrh oberhalb von Bela Cerkev war zusammen mit seiner Umgebung eines der großen Siedlungszentren in der älteren Eisenzeit in Dolenjsko. Die beiden Nekropolen, wo man die Einwohner der zentralen Siedlung und der kleineren umliegenden Weiler bestattete, erstrecken sich über einen weiten Bereich von Dobruška vas im Osten, Vinica im Norden und Otočec im Westen, im Süden grenzen sie an das Flußbett der Krka. Das Material dieses Komplexes wurde schon in zwei Monographien vorgestellt (Stare, V. 1973; Dular, A. 1991). Unveröffentlicht waren bislang noch die Funde der am westlichsten gelegenen Nekropolen, und zwar aus Dobovo, wo zwei Grabhügel (Abb. 1, 2) in einem Laubwald liegen. Im Herbst 1896 führte Jernej Pečnik dort Grabungen durch, und im November desselben Jahres sandte er die Funde mit den Verzeichnissen nach Wien (Pečniks Brief an Szombathy vom 12. 11. 1896), wo sie sich heute im Naturhistorischesmuseum befinden (Inv.-Nr. 86550-86566).

Der heutige Fundstand unterscheidet sich in einigen Fällen vom Grabungsbericht. So fehlt im zweiten Grab des ersten Grabhügels ein Gefäß, im dritten Grab des zweiten Grabhügels gibt es dagegen eines zu viel. Wahrscheinlich sind diese beiden Gegenstände vertauscht worden, doch konnten wir nicht erkennen, welches Gefäß umzustellen wäre. In den Grabeinheiten fehlen auch drei Lanzen, eine ist zwar erhalten (Taf. 1: 5), aber es fehlt der Hinweis, aus welchem Grab sie stammt.

Interessanterweise handelt es sich bei allen sieben Gräbern um Brandgräber, obwohl sie nicht nur zu den frühen Phasen der Hallstattzeit gehören. Im Rahmen der Nekropolen von Vinji Vrh stellt dies keine Ausnahme dar, was wir auf der Grundlage der Quellen über die in diesem Bereich durchgeführten Grabungen von Szombathy, Schulz und Pečnik feststellen können (Dular, A. 1991).

Das Alter der Gräber von Dobovo können wir nur auf der Grundlage von Vergleichen des keramischen Materials mit Funden von anderen Fundstätten Dolenjskos bestimmen (vgl. Dular, J. 1982).

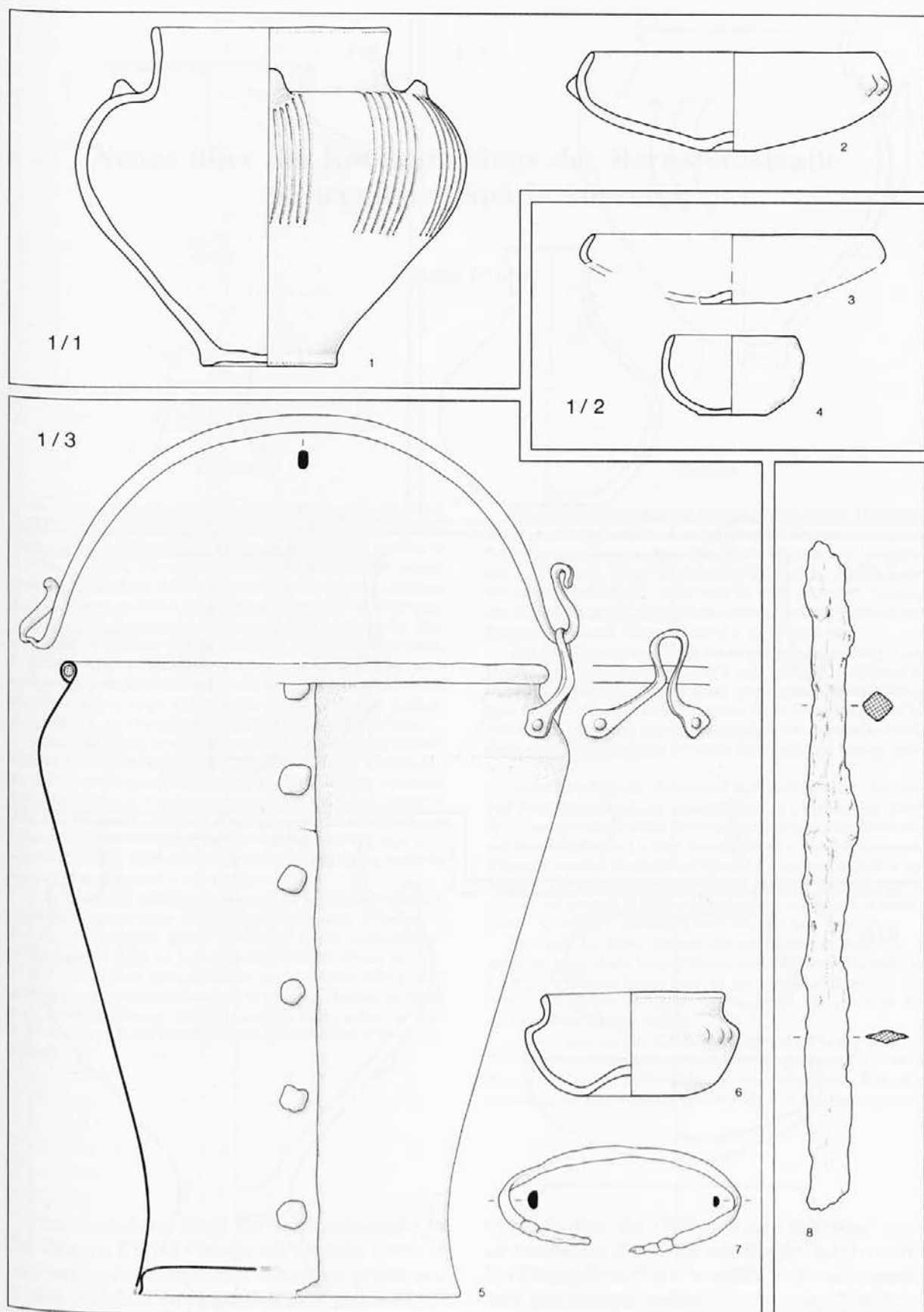
So können wir im Rahmen der einzelnen Grabhügel die folgende Bestattungsreihenfolge feststellen: In Grabhügel 1 sind die Gräber 1 und 4 älter, denn sie gehören zur älteren Hallstattzeit, das dritte ist dagegen jünger. In Grabhügel 2 läßt sich nur schwer feststellen, welches Grab das ältere ist, denn wir können alle nur grob in die jüngere Hallstattzeit einordnen.

Nur auf der Grundlage stratigraphischer Angaben über die Lage der Gräber lassen sich keine Schlüsse über deren chronologische Reihenfolge ziehen, weil wir die Pläne der Grabhügel nicht kennen. Im Falle von Dobovo ergänzen sie allerdings das Bild, das wir auf der Grundlage der Analysen der keramischen Beigaben gewonnen haben. Wenn wir Pečniks Angaben über die Tiefen überprüfen, können wir feststellen, daß sie unsere Reihenfolge der Bestattungen in Grabhügel 1 bestätigen und bei Grabhügel 2 können wir

voraussetzen, daß das erste darin befindliche Grab das jüngere ist.

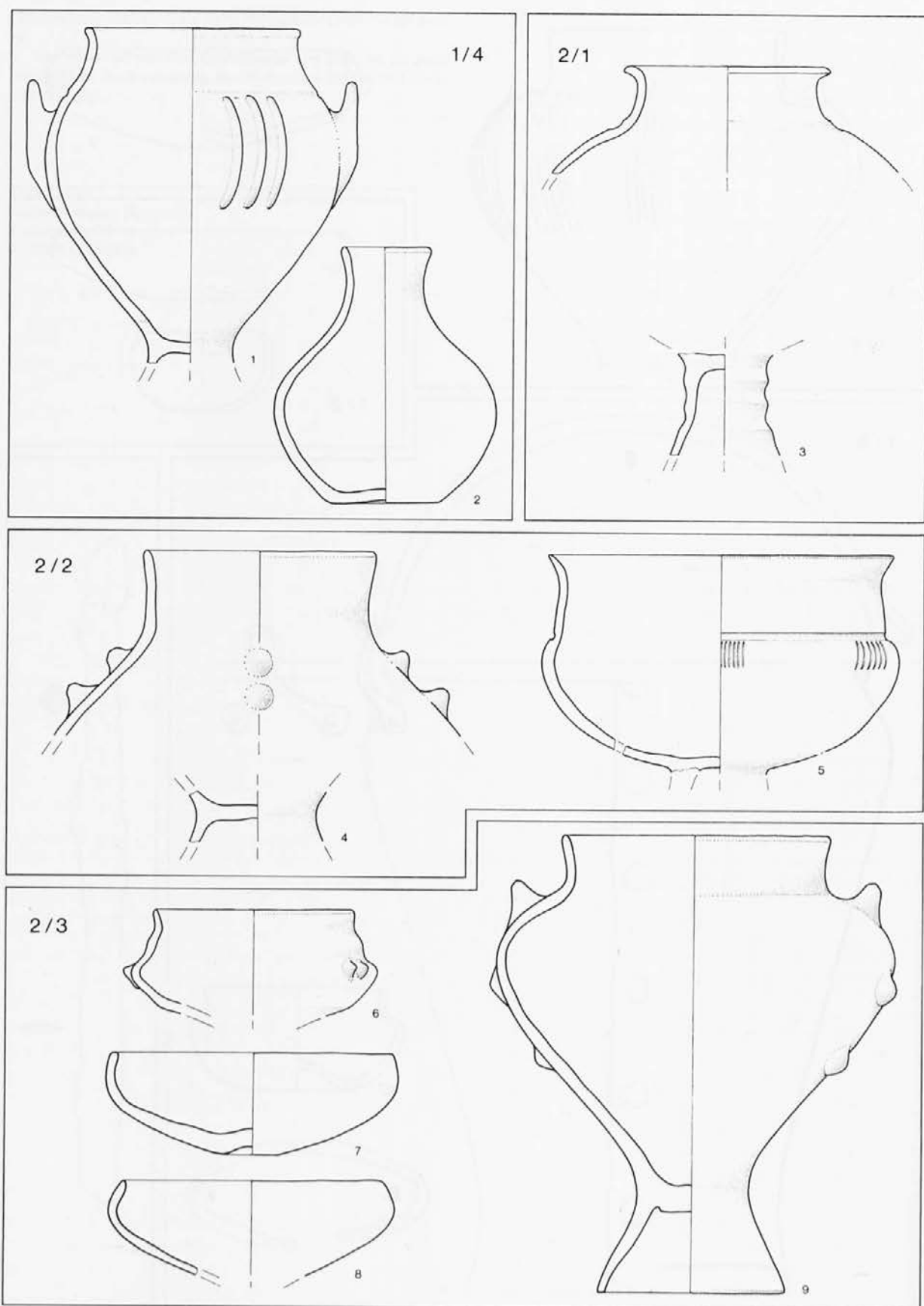
Das Material aus den Grabhügeln von Dobovo ist zwar bescheiden, doch rundet es das Dolenjsko-Bild in der Hallstattzeit ab.

Anja Dular
Narodni muzej Slovenije
Prešernova 20
SI-1000 Ljubljana

T. 1: Vidmarjev gozd pri Dobovem, 1-4, 6 keramika; 5, 7 bron; 8 železo. M. 1-4, 6 = 1:4; 5, 7, 8 = 1:2.

Taf. 1: Vidmarjev gozd bei Dobovo, 1-4, 6 Ton; 5, 7 Bronze; 8 Eisen. M. 1-4, 6 = 1:4; 5, 7, 8 = 1:2.

T. 2: Vidmarjev gozd pri Dobovem. 1-9 keramika. M. = 1:4.

Taf. 2: Vidmarjev gozd bei Dobovo. 1-9 Ton. M. = 1:4.